

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Avtal mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om grundutbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården. (ALF-avtalet)

Föredragande landstingsråd: Ingela Nylund Watz

Ärendet

Landstingsdirektören överlämnar förslag till avtal mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om grundutbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att godkänna avtal mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om grundutbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården.

Genom det nya avtalet är parterna överens om att fördjupa och vidga samarbetet inom utbildning, forskning och utveckling i syfte att förbättra vården genom fortlöpande kunskaps- och kompetensutveckling. Utöver ALF-ersättningen förfogar parterna var för sig över resurser i form av statliga anslag till universiteten för medicinsk forskning, läkarutbildning och övriga vårdutbildningar, landstingsmedel för forskning och utveckling (FoU) samt externa forskningsmedel. Samarbetet kan också omfatta denna typ av resurser om parterna kommer överens om detta. Användningen av tillgängliga resurser skall präglas av transparens.

Avtalet förutsätter att sjukvårdshuvudmännen tecknar regionala avtal med berörda universitet. Stockholms läns landsting har därför tillsammans med Karolinska Institutet påbörjat planeringen för detta arbete. Arbetet skall

Bilaga
Avtal

bedrivs i enlighet med avtalets avsiktsförklaring och landstinget skall därutöver framhålla vikten av att tillföra arbetet med forskning, utbildning och utveckling ett tydligt genusperspektiv.

Det nya avtalet med staten avseende de s k ALF-medlen innebär att den statliga ersättningen delas i två poster. En för grundutbildning av läkare och en för kliniskt inriktad medicinsk forskning. Det statsfinansiella läget sätter tydliga gränser för statens ekonomiska åtaganden. Det hade varit önskvärt med en något större ram för den avtalade ersättningen. Det nya avtalet innebär emellertid för Stockholms läns landsting en förbättring av ersättningen avseende grundutbildning av läkare fr o m 2005 med ca 25 miljoner kronor om året. Avtalet fångar också in den utbyggnad av läkarutbildningen som riksdagen beslutade år 2000 och som är fullt genomförd 2007.

Medicinsk forskning har av tradition ofta utgått från män. Idag vet man att symptom vid sjukdom inte alltid är lika för kvinnor och män, behandlingsmetoder måste därför vara flexibla för att vara effektiva.

Det är av vikt att detta avtal för Stockholms läns landstings räkning granskas ur ett jämställdhetsperspektiv. När medel i det regionala ledningsorganet skall fördelas måste hänsyn tas till faktorer som att det skall bedrivs mer forskning kring hälsa ur ett könsperspektiv att den medicinska forskningen uppmärksammar kvinno-specifika sjukdomar samt att materialet analyseras könsspecifikt.

Ett tydligt genusperspektiv är viktigt med tanke på att dess konsekvenser ligger ett par generationer framåt i tiden.

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 6 augusti 2003,

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 19 augusti 2003,

Ärendet och dess beredning

Landstingsdirektören har i tjänsteutlåtande den 30 juli 2003 föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* godkänna avtal (bilaga) mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om grundutbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården.

Avtalet gäller fr o m år 2004 och tillsvidare. Uppsägning av avtalet är möjlig. En uppsägning gäller från det kalenderårsskifte som inträffar fem år efter uppsägningen.

För Stockholms del ger det nya avtalet 94 000 000 kronor till grundutbildning av läkare fr o m år 2005. Det innebär en ökning med 25 000 000 kronor. Den kliniskt inriktade medicinska forskningen tilldelas 398 000 000 kronor vilket är ett oförändrat belopp.

Det nationella avtalet skall före den 1 april 2004 kompletteras av regionala avtal mellan berörda landsting och universitet. Landstinget har tillsammans med Karolinska institutet påbörjat planeringen av det arbetet.

Förslaget till avtal bifogas (bilaga)

2003-06-27

Dnr. 150306-2002

AVTAL

mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om grundutbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården

Avtalsparter

Detta avtal ingås mellan svenska staten och Stockholms läns landsting, Landstinget i Uppsala län (Uppsala läns landsting), Landstinget i Östergötland (Östergötlands läns landsting), Skåne läns landsting (Region Skåne), Västra Götalands läns landsting (Västra Götalandsregionen) och Västerbottens läns landsting.

Avtalet kompletteras av regionala avtal mellan berörda landsting (regioner) och universitet.

Vad avtalet reglerar

I detta avtal överenskommer parterna om samarbete om grundutbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården. Vidare enas parterna om ett nytt system för ersättning för landstingens åtagande att medverka i läkarutbildning och kliniskt inriktad medicinsk forskning, den s.k. ALF-ersättningen. Kliniskt inriktad medicinsk forskning enligt detta avtal bygger på tillgång till hälso- och sjukvårdens resurser och skall ha särskild betoning på den patientnära forskningen. Avtalet omfattar också samarbete i fråga om vissa andra resurser som parterna förfogar över.

Bakgrund

I Sverige lades tidigt grunden för läkarutbildningens och den medicinska forskningens förankring i den kliniskt praktiska sjukvårdsverksamheten. Detta har varit av grundläggande betydelse för att uppnå en bra läkarutbildning och forskning inom de medicinska kliniska ämnesområdena. En god hälso- och sjukvård förutsätter adekvat utbildning av personalen samt forskning och utveckling.

Landstingen är huvudmän för den offentliga hälso- och sjukvården. Bestämmelser om denna verksamhet finns i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) och andra författningar.

Staten är huvudman för den grundläggande högskoleutbildning som leder fram till läkarexamen samt för medicinsk forskning och forskarutbildning som bedrivs vid berörda universitet.

Landstingen skall enligt 26 b § hälso- och sjukvårdslagen, medverka vid finansiering, planering och genomförande av kliniskt forskningsarbete på hälso- och sjukvårdens område samt av folkhälsovetenskapligt forskningsarbete. Landstingen skall i dessa frågor, i den omfattning som behövs, samverka med varandra samt med berörda universitet och högskolor.

Parternas avsiktsförklaring

Genom detta avtal är parterna överens om att fördjupa och vidga sitt samarbete inom utbildning, forskning och utveckling i syfte att förbättra vården genom fortlöpande kunskaps- och kompetensutveckling. Utöver ALF-ersättningen förfogar parterna var för sig över resurser i form av statliga anslag till universitetet för medicinsk forskning, läkarutbildning och övriga vårdutbildningar, landstingsmedel för forskning och utveckling (FoU) samt externa forskningsmedel. Samarbetet omfattar även sådana resurser i den omfattning som landsting och universitet i regionala avtal enligt 13 § kommer överens om. Användning av tillgängliga resurser skall präglas av transparens. Parterna är överens om att en samordning av tillgängliga resurser bör göras för att stärka den kliniskt inriktade medicinska forskningens utveckling.

Parterna är vidare överens om att utveckla en organisatorisk lösning för det fördjupade samarbetet, vilken skall preciseras i regionala avtal mellan berörda landsting och universitet. Det regionala samarbetet skall bygga på gemensamt utarbetade visioner och målsättningar för läkarutbildning, kliniskt inriktad medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården. Parterna skall gemensamt utveckla strategier för att förverkliga visionerna samt prioritera tillgängliga resurser för de angivna verksamheterna.

Mot ovan angivna bakgrund enas parterna om följande.

Samarbetet mellan landsting och universitet

1 §

Grundutbildning av läkare och kliniskt inriktad medicinsk forskning får bedrivas inom ramen för landstingets hela hälso- och sjukvårdsorganisation. För detta tillhandahåller landstinget lokaler, personal och andra resurser.

Efter överenskommelse med landstinget placerar universitetet personal och andra resurser vid vissa enheter i vården. Huvuduppgifter för sådana enheter är att bedriva vård, utbildning, forskning och utveckling. Det är också en viktig uppgift för enheterna att sprida kunskap till andra vårdgivare inom och utanför det egna landstingets gränser.

Landstingets åtagande att medverka enligt denna paragraf skall preciseras i de regionala avtalen enligt 13 §. För detta åtagande lämnar staten ersättning enligt vad som framgår av 3-8 §§.

2 §

För samverkan och beredning skall respektive landsting och universitet bilda ett gemensamt ledningsorgan, där landstingets och universitetets ledningsnivåer är representerade och verkar på jämbördiga villkor.

I ledningsorganet skall alla frågor av principiell betydelse för den grundläggande läkarutbildningens kliniska anknytning och den kliniskt inriktade medicinska forskningen behandlas. Vidare skall ledningsorganet besluta om hur samarbetsorganisationen på underordnade nivåer skall utformas.

I enlighet med 13 § skall respektive landsting och universitet i ledningsorganet komma överens om vilka resurser för utbildning, forskning och utveckling, utöver ALF-ersättningen, som skall bli föremål för gemensam prioritering samt hur dessa resurser skall användas.

Ekonomisk ersättning till landstingen

Grundutbildning av läkare

3 §

Staten lämnar ersättning till landstinget för medverkan i grundutbildningen av läkare, enligt följande

Landsting/region	Belopp i tkr		
	2004	2005	2006
Stockholms läns landsting	69 207	93 980	93 980
Landstinget i Uppsala län	34 187	48 324	48 324
Landstinget i Östergötland	26 988	40 068	40 068
Skåne läns landsting (Region Skåne)	43 640	60 579	60 579
Västra Götalands läns landsting (Västra Götalandsregionen)	36 343	52 197	52 197
Västerbottens läns landsting	35 510	48 768	48 768
Summa	245 875	343 916	343 916

Hur ersättningen till grundutbildningen beräknas preciseras i *bilaga 1*.

Fr.o.m. 2007 lämnar staten ersättning för landstingets medverkan i grundutbildningen av läkare med 63 500 kronor per helårsstudent. Den totala ersättning för medverkan i grundutbildningen av läkare som kan lämnas för varje år bestäms av det antal helårsstudenter som regeringen varje år i budgetproposition föreslår för riksdagens beslut om tilldelning av anslag.

Om riksdagen beslutar om en förändrad dimensionering under 2005 eller 2006 skall ett ersättningsbelopp på 63 500 kronor per helårsstudent användas vid beräkning av hur förändringen påverkar ersättningen från staten för grundutbildning.

Kliniskt inriktad medicinsk forskning

4 §

Ersättning för landstingets medverkan i den kliniskt inriktade medicinska forskningen lämnas med nedan angivna belopp.

Landsting/region	Belopp i tkr	
	2004	2005 och följande år
Stockholms läns landsting	397 812	397 812
Landstinget i Uppsala län	168 707	168 707
Landstinget i Östergötland	103 655	112 979
Skåne läns landsting (Region Skåne)	280 320	280 320
Västra Götalands läns landsting (Västra Götalandsregionen)	301 614	301 614
Västerbottens läns landsting	141 186	150 511
Samma	1 393 294	1 411 943

Detta innebär att statens ersättning till Landstinget i Östergötland och till Västerbottens läns landsting från och med 2004 ökar med 3 175 000 kronor till vardera landstinget. Ersättningen till dessa båda landsting ökar fr.o.m. 2005 med ytterligare 9 325 000 kronor till vardera landstinget.

5 §

Den för varje år beräknade totala ersättningen enligt 3 och 4 §§ utbetalas till landstingen med en tolfedel varje månad. Hur resurserna skall användas beslutas i de regionala avtalen enligt 13 §.

Omfördelning av ALF-ersättning

6 §

I det gemensamma ledningsorganet som anges i 2 § kan landstinget och universitetet komma överens om att medel för kliniskt inriktad medicinsk forskning enligt 4 § skall tillföras ALF-ersättningen för grundutbildning av läkare enligt 3 §.

ALF-ersättningen skall användas det år för vilket riksdagen beslutat om tilldelning. Dock skall, om inte annat överenskomts, outnyttjade medel enligt 3 och 4 §§ föras över från ett kalenderår till nästa för motsvarande ändamål.

Omräkning av ersättningen m.m.

7 §

Samtliga ersättningsbelopp enligt 3 och 4 §§ är angivna i 2003 års prisnivå.

Dessa ersättningsbelopp till landstingen skall, på samma sätt som görs för anslagen till universitet och högskolor avseende grundläggande högskoleutbildning och forskning/forskarutbildning, räknas upp till löpande års prisnivå med beaktande av besparingar eller utgiftsminskningar som riksdagen beslutar om för nämnda anslag.

Parterna är ense om att landstinget och universitetet årligen och gemensamt skall bedöma vilka konsekvenser vidtagen omräkning av ersättningen enligt denna paragraf får för verksamheten för att vid behov vidta erforderliga åtgärder.

Samverkan mellan landsting

8 §

Om landstinget och universitetet är överens, kan de träffa avtal om samverkan på utbildnings- och forskningsområdet med ett annat landsting. ALF-ersättning för verksamhet som omfattas av sådan samverkan förmedlas av det landsting där universitetet är beläget.

Redovisning av ALF-ersättningen

9 §

Landstinget gör en ekonomisk och verksamhetsinriktad redovisning av ALF-ersättningens användning fördelat på grundutbildning och forskning enligt 13 § punkt 4. Redovisningen skall lämnas till vederbörande universitet i sådan tid att den kan ingå i universitetets årsredovisning till regeringen.

Praktikersättning för vissa sjukgymnastutbildningar

10 §

Vid fastställandet av ersättning enligt 3 och 4 §§ har beaktats att de sjukgymnastutbildningar som omfattats av avtal den 19 december 1989 mellan svenska staten och vissa landstingskommuner/kommuner om samarbete om läkarutbildning och forskning m.m. fr.o.m. den 1 januari 2004 skall ersättas på det sätt som gäller enligt Principöverenskommelse den 11 januari 2001 om ett statligt övertagande av huvudmannskapet för landstingens vårdhögskoleutbildningar mellan svenska staten och Landstingsförbundet (prop. 2001/01:71, bet 2000/01:U6U17, rskr 2001/01:262).

Stockholms läns landsting och Skåne läns landsting (Region Skåne) kan komma överens med respektive universitet, på sätt som anges i 6 §, om att ALF-ersättning för kliniskt inriktad medicinsk forskning enligt detta avtal får användas till dessa sjukgymnastutbildningar.

Anställningar

11 §

Parterna är överens om att regler om förenade anställningar inom högskolan och hälso- och sjukvården bör ses över.

Det antecknas att regeringen den 15 maj 2003 har gett en utredare i uppdrag att se över förlättningsregleringen av anställningsförhållandena för läkare som är anställda både som lärare i högskolan och som läkare i ett landsting (dir. 2003:78).

I avvaktan på resultatet av ovannämnda utredning tillämpas, från och med den 1 januari 2004 tills vidare och till dess att parterna kommit överens om något annat, delar av avtal av den 19 december 1989 mellan svenska staten och vissa landstingskommuner/kommuner om samarbete om läkarutbildning och forskning m.m., nämligen 8 § första, tredje och fjärde stycket samt bilaga 1.1. första, tredje och fjärde stycket.

Externfinansierad forskningsverksamhet i vårdens lokaler

12 §

En princip om full kostnadstäckning gäller för externfinansierad verksamhet vid universiteten. Parterna är ense om att samma princip i huvudsak skall tillämpas även för externfinansierad forskning förlagd till vårdens lokaler, oberoende av om landstinget eller universitetet förvaltar medlen för sådan forskning. Fördelning av vissa direkta kostnader och påslag för indirekta kostnader vid externfinansierad forskning skall ske enligt överenskommelse mellan landstinget och universitetet.

Regionala avtal

13 §

Regionala avtal skall träffas mellan

Landsting/region	Universitet
Stockholms läns landsting	Karolinska institutet
Landstinget i Uppsala län	Uppsala universitet
Landstinget i Östergötland	Linköpings universitet
Skåne läns landsting (Region Skåne)	Lunds universitet
Västra Götalands läns landsting (Västra Götalandsregionen)	Göteborgs universitet
Västerbottens läns landsting	Umeå universitet

I de regionala avtalen skall bl. a. följande förhållanden regleras:

1. Inrättande av en gemensam organisation för samarbete mellan landsting och universitet på jämbördiga villkor i enlighet med 2 §. Fastställande av en sådan organisations utformning, uppgifter och sammansättning på olika nivåer samt arbetsformer.
2. Vilka delar av landstingets vårdorganisation som skall vara sådana enheter som avses i 1 § andra stycket och vilken eller vilka verksamheter som skall finnas vid respektive enhet. Vilka av dessa enheter för vilka lagen (1982:764) om vissa anställningar som läkare vid upplåtta enheter m.m. skall tillämpas i avvaktan på översyn enligt 11 §.
3. Hur gemensam prioritering och fördelning av ALF-ersättningen för grundutbildning av läkare och kliniskt inriktad medicinsk forskning skall göras med utgångspunkt i gemensamma visioner och målsättningar samt vilka resurser landstinget tillhandahåller enligt 1 § första stycket. Vidare skall bestämmas vilka andra ekonomiska resurser för utbildning, forskning och utveckling, som skall bli föremål för gemensam prioritering och hur de används. De resurser som avses är de som anges under rubriken Parternas avsiktsförklaring och i 2 § tredje stycket.
4. Hur ekonomisk och verksamhetsinriktad redovisning enligt 9 § av ALF-ersättningen skall utformas. Av redovisningen skall framgå hur användningen av ALF-ersättningen fördelas på lokalkostnader, lönekostnader samt övriga kostnader. Vidare skall framgå vilka belopp som enligt 6 § omfördelats av forskningsmedel till grundutbildning. Vidare skall av redovisningen framgå hur mycket av ALF-ersättningen för

grundutbildning av läkare och för kliniskt inriktad medicinsk forskning som överförs från ett kalenderår till ett annat i form av outnyttjade medel. Parterna skall vidare gemensamt redovisa vilka resurser utöver ALF-ersättningen som parterna i enlighet med avsiktsförklaringen kommit överens om att samarbeta kring.

5. Former för en konsekvensanalys och åtgärder som behöver vidtas till följd av omräkning av ersättningen i enlighet med 7 §.
6. Grunder för fördelning av vissa direkta kostnader och påslag för indirekta kostnader vid externfinansierad forskning enligt 12 §.
7. Vilka tidigare ingångna regionala avtal, eller delar av sådana avtal, baserade på avtal den 19 december 1989 mellan svenska staten och vissa landstingskommuner/kommuner om samarbete om läkarutbildning och forskning m.m., samt till de regionala avtalen knutna avtal, som har upphävts.
8. Vilka överenskommelser som behövs i fråga om anställningar vid ett universitet som är förenade med anställningar i ett landsting vid tillämpning av 8 § och bilaga I.1 punkt 1 i avtal den 19 december 1989 mellan svenska staten och vissa landstingskommuner/kommuner om samarbete om läkarutbildning och forskning m.m., i anslutning till vad som gäller enligt 3 kap. 8 § högskolelagen (1992:1434), 4 kap. 2 § högskoleförordningen (1993:100) samt lagen (1982:764) om vissa anställningar som läkare vid upplåtta enheter m.m.
9. Hur meningsskiljaktigheter skall hanteras.

Uppsägning av avtal

14 §

Uppsägning av detta avtal gäller från det kalenderårsskifte som inträffar fem år efter uppsägningen.

Anmärkning

Parterna konstaterar att det inom Socialdepartementet pågår ett projekt för översyn av den högspecialiserade vården. Vidare har en utredning tillsatts för översyn av villkoren för regler för förenade anställningar inom högskolan och hälso- och sjukvården. Parterna konstaterar också att föreliggande avtal innebär nya förutsättningar och former för samarbetet kring läkares utbildning och forskning och för statens ersättningar till landstingen. Parterna är överens om att uppta förhandlingar om justeringar i föreliggande avtal om en av parterna anser att resultatet av nämnda översyner eller om vunna erfarenheter av den nya avtalskonstruktionen skulle ge anledning till det och påkallar nya förhandlingar.

Avtalets giltighet

15 §

Avtalet skall gälla från och med den 1 januari 2004. Avtalet gäller under förutsättning att det godkänns av

- riksdagen
- regeringen och
- berörda landsting.

16 §

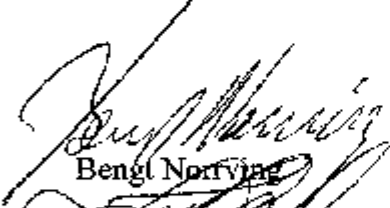
Regionala avtal skall ingås före den 1 april 2004. Om så inte har skett, upphör detta avtal att gälla gentemot berört landsting.

17 §

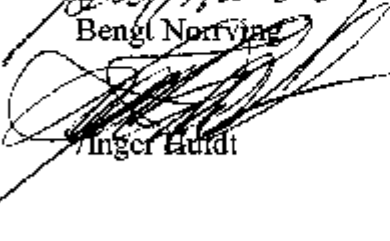
Avtalet ersätter, med det undantag som anges i 11 §, avtal av den 19 december 1989 mellan svenska staten och vissa landstingskommuner/kommuner om samarbete om läkarutbildning och forskning m.m., som efter uppsägning upphör vid utgången av år 2003.

Undertecknat den 13 juni 2003 i åtta likalydande exemplar av vilka parterna tagit var sitt.

För svenska staten

Bengt Norrving

Inger Hårdt

För ovanstående landsting genom
landstingens särskilda
förhandlingsdelegation

Landstingsråd Ingela Nylund Watz

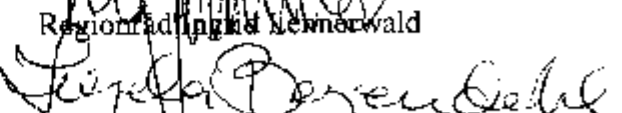
Landstingsråd Mats O Karlsson

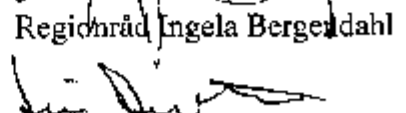
Landstingsråd Paul Håkansson

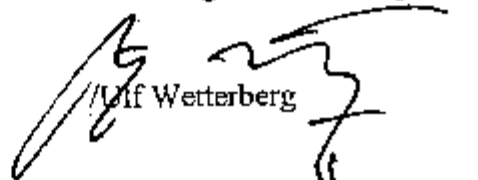
Regionråd Ingrid Nennertwald

Regionråd Ingela Bergendahl

Landstingsråd Levi Bergström

Lolf Wetterberg

Bilaga 1 till ALF-avtal 2003-06-13
rörande samarbete om grundutbildning
av läkare, medicinsk forskning och
utveckling av hälso- och sjukvården.

Preciseringar till 3 § om beräkning av ersättningen till landstingen för medverkan i grundutbildning av läkare

Definition av helårsstudent (HST)

En helårsstudent (HST) räknas fram som det antal studenter som har påbörjat studier på en kurs multiplicerat med kursens poäng dividerat med 40. Med antalet HST menas det antal som regeringen beräknar som underlag för riksdagens beslut med beaktande av eventuella beslutade volymförändringar.

Beräkning av ersättning för medverkan i grundutbildning av läkare från och med 2005

Utgångspunkten för beräkning av ersättningen är av regeringen till riksdagen i samband med budgetpropositionen föreslagen dimensionering av utbildningen. Om riksdagen i anledning av förslag i budgetpropositionen beslutar att förändra dimensioneringen av utbildningen skall ersättningen till berörda landsting sålunda ändras i motsvarande mån. Förändringar av dimensioneringen redovisas i budgetpropositionerna uttryckt som beräknad förändring i antalet HST för läkarutbildningen och med förslag till justering av anslag med anledning av föreslagen förändring.

De ersättningsbelopp för medverkan i grundutbildning av läkare som upptas i 3 § har grundats på följande.

I budgetpropositionen för 2000 aviserades en utbyggnad av läkarutbildningen med totalt 1 100 HST. Platserna fördelades på lärosätena med en halvårseffekt 2001, en helårseffekt 2002 och slutligen en halvårseffekt 2003. Den sista halvårseffekten har på grund av den besparing som regeringen beslutade om i samband med budgetpropositionen för 2003 inte helt genomförts. Lärosätena har till följd av detta erhållit medel motsvarande 825 HST. För Umeå universitet ingår vidare en utökning av antal HST under 2002 och 2003 i enlighet med den utökning som riksdagen beslutade om med anledning av budgetpropositionen 1998. Det betyder att antalet HST efter den genomförda utbyggnaden uppgår till 5 416 HST.

Antalet HST fördelas därför enligt nuvarande planering på följande sätt per lärosäte och år:

Tabell 1

Volymförändring
grundutbildning

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Antal HST 2007
Uppsala universitet	629	+22	+22	+25	+25	+25	+13	761
Lunds universitet	822	+22	+22	+25	+25	+25	+13	954
Göteborgs universitet	657	+27	+27	+31	+32	+32	+16	822
Umeå universitet	662	+26	+20	+17	+17	+17	+9	768
Linköpings universitet	466	+27	+27	+31	+32	+32	+16	631
Karolinska institutet	1340	+23	+23	+27	+27	+28	+12	1480
Summa	4576	+147	+141	+156	+158	+159	+79	5416
<i>Ökning</i>							<i>+840</i>	

Utgångspunkten vid fastställandet i tabellen av dimensioneringsvolymerna för respektive lärosäte och därmed landsting är antalet HST budgetåret 2001. Därmed avses antalet faktiska HST i läkarutbildningen enligt lärosätenas redovisning i årsredovisningarna för 2001 och avser såväl den icke-kliniska som den kliniska delen av utbildningen.